

1.8.2023

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 0564/2022, ktorú predkladá Manuela Giacomini, talianska štátna príslušníčka, v mene organizácie „Animal Equality Italia“, o chovoch rýchlo rastúcich brojlerových kurčiat

1. Zhrnutie obsahu petície

Predkladateľka petície sa sťažuje, že chovy brojlerových kurčiat v členských štátoch používajúce systém „rýchleho rastu“, ktorý je v EÚ pri produkcii kuracieho mäsa najrozšírenejší, porušujú článok 13 ZFEÚ a smernicu 98/58/ES. Zdôrazňuje najmä fakt, že tieto kurčatá sú konečným výsledkom zložitých genetických kombinácií, ktorých cieľom je dosiahnuť rýchlejšiu rast niektorých častí tela (prsia a stehná), čo spôsobuje nerovnováhu s inými časťami tela, a to všetko preto, aby lepšie uspokojili dopyt na trhu. Predkladateľka petície poukazuje na to, že takýto rast nie je sprevádzaný obdobným vývinom dýchacieho, srdcovo-cievneho a oporného ústrojenstva, čo znamená, že tieto ústrojenstvá od narodenia nezvládajú nadmernú záťaž svalovej hmoty hydiny. Konštatuje, že v Európe v súčasnosti patrí väčšina kurčiat chovaných na mäso do genetických skupín rýchlo rastúcich zvierat a že cieľovú živú hmotnosť 2 – 2,5 kg dosahujú už 35 – 45 dní po narodení (pričom v polovici 50. rokov 20. storočia dosahovalo kurča po 112 dňoch hmotnosť 1,2 kg). V právnych predpisoch Európskej únie sa vyžaduje, aby majitelia zvierat, chovatelia zvierat a príslušné orgány členských štátov dodržiavali požiadavky na dobré životné podmienky zvierat ako cítiacich bytostí, aby sa zabezpečilo humánne zaobchádzanie so zvieratami a zabránilo spôsobovaniu zbytočnej bolesti a utrpenia. Predkladateľka petície poukazuje na to, že aj v článku 13 ZFEÚ sa zvieratá uznávajú za cítiace bytosti, že členské štáty sú povinné vykonávať dohľad nad zdravím zvierat v európskych chovoch, ako aj zabezpečiť ich zdravie až do ich usmrtenia a že jednou z priorit EÚ je ochrana dobrých životných podmienok zvierat. Tvrdí, že z výsledkov výskumu a predložených dôkazov je zrejmé, že ani chovy, ktoré spĺňajú normy stanovené v smernici 2007/43/ES, nedokážu zaručiť, že tieto zvieratá nezažívajú zbytočné utrpenie a bolesť, a to práve z dôvodu ich genotypu, čo znamená, že nemôžu žiť bez zbytočnej bolesti a utrpenia. Preto sa pýta, či sa dá takáto situácia považovať za zlučiteľnú s európskymi právnymi predpismi o

ochrane dobrých životných podmienok hospodárskych zvierat, a žiada Európsky parlament, aby zasiahol.

2. Prípustnosť

Petícia bola uznaná ako prípustná 14. októbra 2022. Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií (článok 227 ods. 6 rokovacieho poriadku).

3. Odpoveď Komisie doručená 23. novembra 2022

Pripomienky Komisie

Predkladateľka petície sa pýta, či chov rýchlo rastúcich plemien kurčiat na mäso, ktorý je v EÚ najrozšírenejší, nie je v rozpore s článkom 13 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a smernicou 98/58/ES. Predkladateľka petície uvádza, že rýchlejšie v dôsledku genetických kombinácií rastú len určité časti tela (prsia a stehná), zatiaľ čo dýchacie, srdcovo-cievne aj oporné ústrojenstvo vo vývine zaostávajú. Tvrdí, že ani chovy, ktoré spĺňajú normy podľa smernice 2007/43/ES, nedokážu zaručiť, že tieto rýchlorastúce zvieratá nepociťujú vzhľadom na svoj genotyp zbytočné utrpenie a bolesť.

V článku 13 ZFEÚ¹ sa uvádza, že „pri formulovaní a vykonávaní politiky Únie v oblasti poľnohospodárstva, rybného hospodárstva, dopravy, vnútorného trhu, výskumu a technologického rozvoja a kozmického priestoru berie Únia a členské štáty maximálny ohľad na požiadavky blaha zvierat ako cítiacich bytostí, pričom rešpektujú zákonné a správne ustanovenia a zvyky členských štátov týkajúce sa najmä kultúrnych tradícií a regionálneho dedičstva.“

V článku 3 smernice 98/58/ES² sa od členských štátov vyžaduje, aby prijali opatrenia, ktorými sa pre majiteľov a chovateľov zavedie povinnosť urobiť všetky potrebné kroky na zabezpečenie primeraných životných podmienok zvierat, ktoré chovajú, a na zaručenie toho, že týmto zvieratám nebude spôsobovaná zbytočná bolesť, utrpenie alebo zranenia. Okrem toho podľa článku 4 smernice členské štáty zabezpečia, aby podmienky, v ktorých sa zvieratá šľachtia alebo chovajú, spĺňali požiadavky uvedené v prílohe, pokiaľ ide o ich druh, ale aj ich vývinovú fázu, mieru adaptácie a zdomácnenia a ich fyziologické a etologické potreby, a zároveň zodpovedali nadobudnutým skúsenostiam a vedeckým poznatkom. V bode 21 prílohy sa uvádza, že „zvíra sa nesmie chovať na hospodárske účely, pokiaľ sa na základe jeho genotypu alebo fenotypu nedá očakávať, že je ho možné chovať bez škodlivého účinku na jeho zdravie a vo vhodných životných podmienkach.“

Členské štáty majú niekoľko možností, ako dosiahnuť súlad so smernicou 98/58/ES. A to tak z dôvodu rozmanitosti druhov a plemien, ako aj účelu chovu. Znenie právnych predpisov „aby [...] vykonali všetky vhodné kroky“ (článok 3) a „pokiaľ sa [...] nedá očakávať“ (bod 21 prílohy) dáva členským štátom pri rozhodovaní o opatreniach a lehotách široký manévrovací priestor.

Komisia v stratégii Z farmy na stôl³, ktorú prijala 20. mája 2020, oznámila, že právne predpisy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat do konca roka 2023 zreviduje, a to tak, že ich

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=SK>

² Smernica Rady 98/58/ES z 20. júla 1998 o ochrane zvierat chovaných na hospodárske účely, Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 23 – 27. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:31998L0058>

³ https://ec.europa.eu/food/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en

zosúladi s najnovšími vedeckými zisteniami, rozšíri rozsah ich pôsobnosti, čím v konečnom dôsledku zabezpečí zlepšenie životných podmienok zvierat.

Legislatívny návrh bude vychádzať z vedeckých zistení, najmä zo stanovísk Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA), ako aj z výsledkov posúdenia vplyvu plánovaných zmien v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej oblasti. EFSA na žiadosť Komisie v súčasnosti pripravuje odborné stanovisko o ochrane, okrem iného, kurčiat chovaných na mäso. Prijatie tohto stanoviska sa očakáva do decembra 2022.

Komisia preto po rokovaní Rady 13. decembra 2021 začala na žiadosť Dánska v rámci revízie právnych predpisov posudzovať, či je potrebné a možné riešiť potenciálne negatívne vplyvy niektorých stratégií šľachtenia na dobré životné podmienky zvierat. Ide teda o súčasť prebiehajúceho posúdenia vplyvu, ktoré pripravuje Komisia.

Záver

Komisia si uvedomuje, že súčasné právne predpisy o dobrých životných podmienkach zvierat treba aktualizovať tak, aby zohľadňovali najnovšie vedecké zistenia, objasnili súčasné ustanovenia a posilnili pravidlá, čím by sa zabezpečilo zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat v EÚ. Budúci legislatívny návrh, ku ktorému sa Komisia zaviazala v rámci stratégie Z farmy na stôl, bude preto vychádzať z vedeckých zistení a z posúdenia vplyvu predpokladaných zmien vrátane zmien, ktoré sa týkajú dobrých životných podmienok kurčiat chovaných na mäso. Dôsledky určitých stratégií šľachtenia, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, sú síce súčasťou prebiehajúcich úvah, ide však o zložitú otázku, ktorá si vyžaduje výskum a dostatok údajov.

4. Odpoveď Komisie (REV) doručená 1. augusta 2023

Predkladateľka petície sa pýta, či chov rýchlo rastúcich plemien kurčiat na mäso, ktorý je v EÚ najrozšírenejší, nie je v rozpore s článkom 13 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a smernicou 98/58/ES. Predkladateľka petície uvádza, že rýchlejšie v dôsledku genetických kombinácií rastú len určité časti tela (prsia a stehná), zatiaľ čo dýchacie, srdcovo-cievne aj oporné ústrojenstvo vo vývine zaostávajú. Tvrdí, že ani poľnohospodárske podniky, ktoré spĺňajú normy podľa smernice 2007/43/ES, nedokážu zaručiť, že tieto rýchlorastúce zvieratá nezažívajú vzhľadom na svoj genotyp zbytočné utrpenie a bolesť. Predkladateľka petície vyzýva, aby sa v záujme ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely prijali opatrenia, ktoré zabezpečia súlad s európskymi právnymi predpismi.

V článku 13 ZFEÚ⁴ sa uvádza, že „pri formulovaní a vykonávaní politiky Únie v oblasti poľnohospodárstva, rybného hospodárstva, dopravy, vnútorného trhu, výskumu a technologického rozvoja a kozmického priestoru berie Únia a členské štáty maximálny ohľad na požiadavky blaha zvierat ako cítiacich bytostí, pričom rešpektujú zákonné a správne ustanovenia a zvyky členských štátov týkajúce sa najmä náboženských rituálov, kultúrnych tradícií a regionálneho dedičstva.“

Článok 3 smernice 98/58/ES⁵ od členských štátov vyžaduje, aby prijali opatrenia, ktorými sa

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=SK>

⁵ Smernica Rady 98/58/ES z 20. júla 1998 o ochrane zvierat chovaných na hospodárske účely, Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 23 – 27. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex%3A31998L0058>

pre majiteľov alebo chovateľov zavedie povinnosť urobiť všetky potrebné kroky na zabezpečenie primeraných životných podmienok zvierat, ktoré chovajú, a na zabezpečenie toho, aby sa týmto zvieratám nespôsobovala zbytočná bolesť, utrpenie alebo zranenia. Okrem toho podľa článku 4 smernice členské štáty zabezpečia, aby podmienky, v ktorých sa zvieratá šľachtia alebo chovajú, spĺňali požiadavky uvedené v prílohe, a to so zreteľom jednak na ich druh, a jednak na ich vývinovú fázu, mieru adaptácie a zdomácnenia a na ich fyziologické a etologické potreby, ako aj v súlade s nadobudnutými skúsenosťami a vedeckými poznatkami. V bode 21 prílohy sa uvádza, že „zvíera sa nesmie chovať na hospodárske účely, pokiaľ sa na základe jeho genotypu alebo fenotypu nedá očakávať, že je ho možné chovať bez škodlivého účinku na jeho zdravie a vo vhodných životných podmienkach.“

Členské štáty majú niekoľko možností, ako dosiahnuť súlad so smernicou 98/58/ES. To najmä z dôvodu rozmanitosti druhov a plemien, ako aj poľnohospodárskych účelov. Znenie právnych predpisov „povinnosť [...] urobiť všetky potrebné kroky“ (článok 3) a „pokiaľ sa [...] nedá očakávať“ (bod 21 prílohy) dáva členským štátom pri rozhodovaní o opatreniach a lehotách široký manévrovací priestor.

Komisia v stratégii Z farmy na stôl⁶, ktorú prijala 20. mája 2020, oznámila, že právne predpisy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat do konca roka 2023 zreviduje, a to tak, že ich zosúladí s najnovšími vedeckými zisteniami, rozšíri rozsah ich pôsobnosti, čím v konečnom dôsledku zabezpečí zlepšenie životných podmienok zvierat.

V rámci tejto revízie Komisia vykonala rozsiahle hodnotenie súčasných právnych predpisov (kontrola vhodnosti), z ktorého vyplynuli rozdiely vo vykonávaní a presadzovaní požiadaviek EÚ, okrem iného z dôvodu nejasnosti určitých ustanovení, ktoré vedú k menej optimálnym úrovňam dobrých životných podmienok hospodárskych zvierat. Preto sa dospelo k záveru, že je dôležité, aby sa revidované právne predpisy v členských štátoch dali ľahšie vykonávať a presadzovať, aby zaručovali vyššiu ochranu hospodárskych zvierat.

Legislatívny návrh bude vychádzať z vedeckých zistení, najmä zo stanovísk Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA), ako aj z výsledkov posúdenia vplyvu plánovaných zmien v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej oblasti. Bude vychádzať najmä z odborného stanoviska úradu EFSA o dobrých životných podmienkach brojlerov na farme, ktoré bolo uverejnené vo februári 2023 a v ktorom sa konkrétne odporúča obmedziť mieru rastu brojlerov na maximálne 50 g/deň.

Komisia preto po rokovaní Rady 13. decembra 2021 začala na žiadosť Dánska v rámci revízie právnych predpisov posudzovať, či je potrebné a možné riešiť potenciálne negatívne vplyvy niektorých stratégií šľachtenia na dobré životné podmienky zvierat. Ide teda o súčasť prebiehajúceho posúdenia vplyvu, na ktorom Komisia pracuje.

Záver

Komisia si uvedomuje, že súčasné právne predpisy o dobrých životných podmienkach zvierat treba aktualizovať tak, aby zohľadňovali najnovšie vedecké zistenia, objasňovali súčasné ustanovenia a sprísňovali pravidlá, čím by sa zabezpečilo zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat v EÚ. Budúci legislatívny návrh, ku ktorému sa Komisia zaviazala v rámci

⁶ https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy_sk

stratégie Z farmy na stôl, bude preto vychádzať z vedeckých zistení a z posúdenia vplyvu predpokladaných zmien vrátane zmien, ktoré sa týkajú dobrých životných podmienok kurčiat chovaných na mäso.